

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu			Kod ECTS
Gramatyka opisowa języka niemieckiego			8.0.10442
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Języka Niemieckiego i Translatoryki			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Filologia germańska	forma	stacjonarne
		moduł	biznesowo-gospodarcza, translatoryczna, nauczycielska
		specjalnościowy	
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Dominika Janus; prof. dr hab. Andrzej Kątny; prof. UG, dr hab. Jan Sikora; dr Anna Socka			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Formy zajęć			9 semestr 2 (wykład) - 3 ECTS: 30 godz. wykład + 30 godz. lektura własna + 30 godz. przygotowanie do egzaminu semestr 2 (ćwiczenia) - 2 ECTS: 30 godz. ćwiczenia + 15 godz. praca własna studenta, 15 godz. przygotowanie do zaliczenia semestr 3 (wykład) - 3 ECTS: 30 godz. wykład + 45 lektura własna + 15 godz. przygotowanie do egzaminu semestr 3 (ćwiczenia) - 1 ECTS: 15 godz. ćwiczenia + 15 godz. praca własna studenta
Sposób realizacji zajęć			
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej			
Liczba godzin			
Wykład: 60 godz., Ćw. audytoryjne: 45 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2021/2022 letni			
Status przedmiotu	Język wykładowy		
obowiązkowy	- polski w wymiarze 20.00% - niemiecki w wymiarze 80.00%		
Metody dydaktyczne	Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne		
- Analiza tekstów z dyskusją - Dyskusja - Praca w grupach - Rozwiązywanie zadań - Wykład konwersatoryjny - Wykład z prezentacją multimedialną	Sposób zaliczenia		
	- Zaliczenie na ocenę - Zaliczenie (zal) - Egzamin		
	Formy zaliczenia		
	- egzamin pisemny z pytaniami (zadaniami) otwartymi - ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen częściowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru - kolokwium - - zaliczenie bez oceny i egzamin po 2. i 3. semestrze (wykład) - zaliczenie z oceną po 2. i 3. semestrze (ćwiczenia)		
	Podstawowe kryteria oceny		
	Zaliczenie wykładu po semestrze II: egzamin pisemny testowy		
	Zaliczenie ćwiczeń po semestrze II i III: ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen częściowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru, test zaliczeniowy		
	Zaliczenie wykładu po semestrze III: egzamin pisemny testowy		

Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się

zakładany efekt kształcenia	analiza tekstów z dyskusją	rozwiązywanie zadań	dyskusja	praca w grupach	wykład z prezentacją multimedialną / egzamin pisemny	wykład konwersatoryjny		
Wiedza								
K_W01		x			x	x		
K_W03		x			x	x		
K_W06		x			x	x		
K_W10					x	x		
K_W14					x	x		
Umiejętności								
K_U01	x	x			x	x		
K_U03	x	x	x	x				
K_U05	x	x	x	x				
K_U11	x	x	x	x				
K_U15	x	x	x	x				
K_U17	x	x	x	x				
K_U18	x	x	x	x				
Kompetencje								
K_K01	x	x	x	x				
K_K02	x	x	x	x		x		

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi**A. Wymagania formalne**

Jednoczesne lub uprzednie uczęszczanie na wykład lub/i ćwiczenia z gramatyki opisowej języka niemieckiego. W semestrze 3.: zaliczenie wykładu/ćwiczeń w poprzednim semestrze. W wyjątkowych przypadkach prowadzący może odstąpić od tych zasad.

B. Wymagania wstępne

Znajomość języka niemieckiego na poziomie co najmniej B1; elementarna znajomość tradycyjnej gramatyki wyniesiona z lekcji języka ojczystego w szkole lub dowolnego kursu indoeuropejskiego języka obcego.

Cele kształcenia

Celem wykładów jest: zapoznanie z usystematyzowaną wiedzą z zakresu morfologii i składni języka niemieckiego, objaśnienie ważnych, uniwersalnych pojęć językowych, rozszerzenie kompetencji gramatycznej na poziomie teoretycznym.

Celem ćwiczeń jest: stosowanie nabytej w toku wykładu wiedzy teoretycznej (głównie z zakresu tradycyjnej nauki o częściach mowy oraz tradycyjnej składni) do analizy konkretnego materiału językowego, utrwalenie i kształtowanie umiejętności posługiwania się terminologią gramatyczną.

Treści programowe**A. Problematyka wykładu**

Problematyka semestru II: 1. Morfologia języka niemieckiego

Pojęcia wyraz i morfem, klasy i rodzaje morfemów, kategorie wyrazów, polifunkcjonalność morfemów, morfologiczne metody analizy: segmentacja, klasyfikacja, hierarchizacja. Części mowy – charakterystyka i cechy: semantyczne, morfologiczne, syntaktyczne. Części mowy odmienne (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, zaimek, liczebnik porządkowy, rodzajnik) i nieodmienne (przysłówek, przyimek, spójnik, partykuła). Podział czasowników, kryteria morfologiczne i syntaktyczne. Walencyjne typy czasowników. Semantyczna kategoria: Aktionsart.

2. Części mowy w języku niemieckim

Kategorie fleksyjne czasownika: a) czasy gramatyczne – charakterystyka formalna, semantyczno i pragmatyczna, b) strona czynna vs. strona bierna – wartość pragmatyczna i zastosowanie strony biernej, transformacja, rodzaje strony biernej, formy konkurencyjne, sposoby wyrażania agensa, c) tryby w języku niemieckim – charakterystyka formalna, semantyczno-funkcjonalna i pragmatyczna. Niewerbalne części mowy: rzeczownik, przymiotnik, przysłówek, słowo modalne, partykuła.

Problematyka semestru III: Składnia języka niemieckiego

Zdanie jako podstawowa jednostka składni. Klasyfikacja zdań wg różnych kryteriów: rodzaje (zдания oznajmujące, rozkazujące, wykrzyknikowe, pytające, życzeniowe), formy (proste, złożone współrzędnie, złożone podrzędnie, eliptyczne), modele strukturalne. Struktura zdania w składni tradycyjnej: części zdania, ich status, rodzaj, forma, pozycja w zdaniu (podmiot, orzeczenie, dopełnienie, okolicznik, przydawka). Zdanie współrzędnie złożone vs. zdanie podrzędnie złożone, relacja koordynacji vs. relacja subordynacji, spójniki zdań i korelaty. Zdanie złożone podrzędnie

- klasyfikacja i kryteria klasyfikacji: formalne, semantyczne, funkcjonalne. Zdanie wielokrotnie złożone. Konstrukcje bezokolicznikowe i imiesłowowe
- klasyfikacja. Pojęcie ramy zdaniowej. Szyk zdania niemieckiego.

B. Problematyka ćwiczeń

Problematyka semestru II:

Klasy i rodzaje morfemów, analiza morfologiczna. Klasyfikacja i charakterystyka części mowy, rozpoznawanie poszczególnych części mowy w zdaniu; Czasownik. Osobowe i nieosobowe formy czasownika. Kategorie czasownika. Fleksja czasowników regularnych i nieregularnych; Tworzenie form czasu Perfekt z haben i z sein; Czas rzeczywisty a czas gramatyczny. System czasów gramatycznych języka niemieckiego Opis semantyczny i użycie czasów Präsens, Präteritum, Perfekt, Plusquamperfekt, Futur I, Futur II. Strona bierna, paradygmat form w stronie biernej procesualnej i statywnej. Znaczenie i użycie. Odróżnienie strony biernej statywnej od innych form deagentywnych. Formy konkurencyjne wobec strony biernej; Tryby czasownika. Tryb rozkazujący. Tryb przypuszczający (Konjunktiv). Paradygmat fleksyjny. Użycie w mowie zależnej oraz w funkcji hipotetycznej w różnych rodzajach zdań; Charakterystyka syntaktyczna i semantyczna rzeczownika. Rodzaj, liczba i przypadek jako kategorie rzeczownika. Paradygmat fleksyjny rzeczownika; Deklinacja przymiotnika. Stopniowanie przymiotników. Liczebniki; Charakterystyka przysłówka. Klasy syntaktyczne i semantyczne. Stopniowanie; Partykuły i modalne przysłówki zdaniowe: Odróżnienie, charakterystyka semantyczna i funkcjonalna, homonimia.

Problematyka semestru III: Części zdania. Orzeczenie, orzecznik, podmiot, dopełnienie, okolicznik. Klasyfikacja części zdania, rozpoznawanie poszczególnych części zdania w zdaniu; Sekundarne części zdania; Przydawka, Zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie; Rodzaje zdań pobocznych; Rodzaje zdań okolicznikowych.

Wykaz literatury

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

A.1. Do wykładu:

- Helbig, Gerhard./Buscha, Joachim (2001): Deutsche Grammatik. Berlin: Langenscheidt.
- Duden Band 4: Die Grammatik (2006, 2016). Mannheim :Dudenverlag.

A.2. Do ćwiczeń:

- Dreyer, Hilke / Schmitt, Richard (2000): Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik. Ismaning: Hueber.
- Eisenberg, Peter et al. (1998): Duden. Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. Mannheim: Dudenverlag.
- Hall, Karin/ Scheiner, Barbara (2001): Übungsgrammatik für Fortgeschrittene. Ismaning: Hueber.
- Helbig, Gerhard / Buscha, Joachim (2000): Übungsgrammatik Deutsch. Berlin: Langenscheidt.
- Stocker, Christa et al. (2004): Studien-CD Linguistik. Multimediale Einführungen und interaktive Übungen zur germanischen Sprachwissenschaft. Tübingen: Niemeyer.

B. Literatura uzupełniająca

- Eisenberg, Peter (1999/2000:) Grundriss der deutschen Grammatik. Bd. 1 und 2. Stuttgart, Weimar: Metzler.
- Olszewska Danuta (2018): Syntaktische Varianz in der deutschen Wissenschaftssprache. In: Kątny, Andrzej (Hg.): Studia Germanica Gedanensia: Valenz und Dependenz. Theorie und Praxis. Festschrift für Professor Ulrich Engel zum 90. Geburtstag. Bd. 39, 245-264.
- Olszewska, Danuta (2014): Wissenschaftliches Schreiben in der Fremdsprache Deutsch: linguistische Überlegungen und didaktische Vorschläge. In: Lukas, Katarzyna / Olszewska, Izabela (Hg.): Deutsch im Kontakt und im Kontrast. Festschrift für Prof. Andrzej Kątny zum 65. Geburtstag. Frankfurt/M.: Lang, 395-416.
- Socka, Anna (2004): Sprachliche Merkmale der erlebten Rede im Deutschen und Polnischen Tübingen: Niemeyer (Linguistische Arbeiten 485)
- Socka, Anna (2008): Die würde-Konstruktion – zwischen Indirektheit und Kontrafaktivität. In: Letnes, Ole/ Maagero, Eva/ Vater, Heinz (eds.): Modalität und Grammatikalisierung / Modality and Grammaticalization. Trier: Wissenschaftlicher Verlag Trier (FOKUS - Linguistisch-Philologische Studien 34), 199-216.
- Weinrich Harald, (1993): Textgrammatik. Mannheim: Dudenverlag.

Kierunkowe efekty uczenia się

P6U_W, P6S_WG,
P6S_WK, P6U_U, P6S_UW, P6S_UK, P6S_UO, P6S_UU,
P6_UK, P6S_KK
P6U_W, P6S_WG, P6S_WK
P6U_U, P6U_UW, P6U_UK, P6_UO, P6S_UU
P6_UK, P6S_KK, P6S_KR, P6_KO

Wiedza

K_W01, K_W03, K_W06, K_W10, K_W14

Absolwent:

- zna specyfikę przedmiotową i metodologiczną filologii oraz rozumie jej znaczenie wśród nauk humanistycznych i w procesie kształtowania kultury.
- zna i rozumie terminologię językoznawczą w języku niemieckim, zwłaszcza z zakresu morfologii i składni.
- ma uporządkowaną i zaawansowaną wiedzę ogólną obejmującą niemiecką terminologię, teorię i metodologię z zakresu językoznawstwa (zwłaszcza morfologia i składni).
- zna i rozumie główne kierunki językoznawstwa.
- zdaje sobie sprawę z różnorodności źródeł informacji, rozumie kompleksowość natury języka, jego złożoności, ze sposobów funkcjonowania języka w różnych zakresach komunikacji oraz zmienności historycznej znaczeń w języku niemieckim.

Umiejętności

K_U01, K_U03, K_U05, K_U11, K_U15, K_U17, K_U18

Absolwent:

- wyszukuje, analizuje i ocenia informacje w zakresie morfologii i składni.

- zna i potrafi korzystać z metod i narzędzi badawczych, opracowuje wyniki w zakresie językoznawstwa.
- umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze korzystając z zaleceń i wskazówek opiekuna naukowego.
- potrafi używać języka specjalistycznego i porozumiewać się w sposób precyzyjny i spójny w języku niemieckim, wykorzystując różne kanały i techniki komunikacyjne.
- zna język niemiecki na poziomie C1 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.
- potrafi odpowiednio planować i określać priorytety służące realizacji określonego przez siebie, wraz z innymi lub przez innych zadania; potrafi współpracować z innymi studentami w ramach zadań zespołowych i projektów.
- rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego

Kompetencje społeczne (postawy)

K_K01, K_K02

Absolwent:

- ma świadomość swojej wiedzy i swoich umiejętności, podchodzi krytycznie do odbieranych i pozyskiwanych treści.
- potrafi ocenić, kiedy do rozwiązania problemu potrzebna jest wiedza eksperta, nawiązać kontakty i zwrócić się o pomoc.

Kontakt

dominika.janus@ug.edu.pl